

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 25 Ἰουλίου 1920

ΑΡΙΘ. 694

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΙΛΑΜΑΣ : Ἐνας ἄνθρωπος σ' ἓνα χωριό.
Π. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ : Ὁ μετακίστης. (Τέλος).
ΙΟΥΣΤΙΝΑ : Φθινοπωρινό.
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ - Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ : Ὁ Δὸν Κιχότης (συνέχεια).
Ο ΝΟΥΜΑΣ : Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ : Μοιρολόγια.

ΛΑΥΡΑΣ : Παλιές θύμησες.
Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ : Γλωσσολογικά : Ἀκέριος—Ὁλόκερος κτλ.
ΚΘΗΝΑ ΓΑ'Ι-ΤΑΝΟΥ-ΓΙΑΝΙΟΥ : Γὰ τίς γυναῖκες ποὺ ζητοῦνε ψῆφο.
ΑΞ. ΓΚΙΝ : Στὸ περιγιάλι τῆς γνώσης.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΙΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ : Νεοελληνικὴ φιλολογία. — Ξένη φιλολογία. — Χωρὶς γραμματόσημο.

ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ Σ' ΕΝΑ ΧΩΡΙΟ

Ὁ ποιητὴς Κωστὴς Πιλαμᾶς ἔδωκε ἕναν τόμο «ΛΗΓΓΗΜΑΤΑ». Στὸ ἀντίτυπο ποῦ στείλει στὸν Τωγκόπουλο, αὐτοῦ κυριαρχεῖ στὸ διήγημα, χαρακτηρίζει, στὴν ιδιόχειρη ἀφιέρωσή του, τὰ «ληγγήματα» του ὡς «αἰσθητικὰ ξανακινουρώμενα» καὶ τὸν ἑαυτὸ του «αἰσθητικὰ διηγηματογράφου». Ὅμως, ὅσο τιμητικὰ ὑπερβολικὸς κι ἂν εἶναι ὁ χαρακτηρησμός ποὺ δίνει στὸν Τωγκόπουλο, ὡς διηγηματογράφου, τόσο ὑπερβολικὰ μετρίφρονος εἶναι ὁ χαρακτηρισμός ποὺ δίνει στὸν ἑαυτὸ του. Γιατὶ τὰ διηγήματά του Πιλαμᾶ δὲν ἀξίζουν, καθὼς λέει στὸ σύντομο πρόλογό του, μόνο «γιατὶ ξεσκεπάζουν κιὰυτὰ συμπληρωμένο τὸ χαρακτηρὸς» του τὸ φιλολογικόν, μὰ καὶ γιατί, τὸ κάτω-κάτω, εἶναι διήγημα τὸ ὅν Πιλαμᾶ, ποὺ κατὰ, θαρροῦμε, πᾶσι νὰ πεί κι αὐτό. Ἀπὸ τὸν τόμο ξανατυπώνουμε ἔδω ἓνα, τὸ πρῶτο, ποὺ ἂν καὶ πρωτογράφτηκε στὰ 1900, εἶναι τόσο σύμφωνο μὲ τὴν ἰδεολογία τῆς ἐποχῆς, ποὺ μπορούσε ἀξιόλογα νὰ πρωτογραφότανε καὶ σήμερον.

Ἀπὸ τόπον ἄλλον ἕνας ἄνθρωπος ἦρθε σ' ἓνα χωριό.

Τὸ χωριὸν αὐτὸ βυθισμένο σὲ λαγκαδι. Γύρω, τοῦ χωριοῦ οἱ πλάνεις, τοῖχοι φυλακῆς χλωροπράσινης.

Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τοὺς χωριάτες :

— Τί ὠραίος καὶ τί μεγάλος ποὺ δέχνεται ὁ αὐτός γύρω σας !

Καὶ τοῦ ἀποκριθῆκαν οἱ χωριάτες :

— Ἀλήθεια ! Ὅλο προσινάδες μᾶς περιζώνουν. Τὰ βουνά μας ἔχουμε, τὰ βουνά μας. Ἐχουμε καὶ τὰ λιοστάσια μας. Ζοῦμε ἀπὸ αὐτά. Πέρα ἐκεῖ στὸ ὄριον δυὸ τρεῖς φορές τὸ χρόνο σταίνομε ζωηρότατα πανηγύρια καὶ γλεντοκοποῦμε. Τὸ στρώνομε στὸν ἥσιο τῆς κουκουναριάς. Πλέκουμε στεφάνια ἀπὸ μυρτιές καὶ τὰ φοροῦμε. Τὰ μεγάλο πράσινο ζουνάρι τοῦ λαγκαδιοῦ μᾶς σφιχτοδένει χειμῶνα καθολαίρι.

Σὰ δὲ σκάφτομε καὶ σὰ δὲν δογώνουμε, τὸ χαίρομαστε ἀπὸ τὰ παρὰθυρά μας.

Καὶ τοὺς εἶπε τότε ὁ ἄνθρωπος :

— Κάτι ἄλλο ἤθελα νὰ σᾶς πῶ. Τὸν κόσμο γύρω σας, τὸν ὠραίον καὶ τὸ μεγάλο, δὲν εἶναι μπορετό, ἄνθρωποι μου, νὰ τονε χαρῆτε ἀπὸ τὰ παρὰθυρία σας. Τραβάτε, σκαρφώστε στὸ βουνόν, τραβάτε παρὰπέρα ἀπὸ τὰ πανηγύρια σας, κάτου στὴν ριζοβολιὰ, ψηλότερα, ψηλότερα, καὶ ὡς στὴν κορφὴν τεῖ φτάστε. Κι ἀφοῦ φτάστ' ἐκεῖ, τότε ρίχτε μιὰ ματιὰ πλάταιά, μακριά, τριγύρω σας, πρὸς τὰ βάθια καὶ πρὸς τὰ πλάτια, πρὸς τοὺς ὀρίζοντες, ποὺ δὲν τοὺς βλέπετε καὶ δὲν τοὺς ἔχετε ἀπὸ τὰ παρὰθυρία σας. Ὁ ὕψους, ὁ κεανούς, ὅλα τὰ χρώματα καὶ ὅλο τὸ φῶς, τὴν πλάση ἀκέρειαν, ἀκομιμάτιστην ὀλόγουρά σας. Θὰ ἰδῆτε τότε κάτου κάτου κάτου, παρὰμέρα, βαθιὴ ἓνα μικρὸ σημάδι ἀσπροδερό ποὺ μιὰ λιγὴν λουρίδα θὰ τὸ φασκιώνη βαθυπράσινη. Καὶ θὰ εἶναι τὸ χωριὸν σας, μὲ τὴ λαγκαδιὰ του. Ὅμως τότε, ὅταν θὰ τὸ ματιάσετε ἀπὸ μακριὰ μακριὰ, σὰν κατὰ λογοστὸν καὶ σὰν κατὰ ξένο, καὶ σὰν κατὰ μακρυμένο, τότε ποὺ θὰ τὸ διῆτε ὀλόκερον, σημαζέμενον, σὰν κατὰ ζωντανόν, ὀργανικόν ἢ σὰ μιὰ καλοδοιλεμένη ζωογραφία μὲ τὴν κορνίζαν τῆς εἰκόνας, ποὺ μικροῦλα καὶ ἂν εἶναι, δὲ γάνει τίποτε ἀπὸ τὴ χάριν τῆς τότε, ἄνθρωποι μου, τότε ποὺ θὰ ξανοίξετε τὴ μικράδα του καὶ τὴν ταπεινοσύνην τοῦ χωριοῦ σας μπρὺς στὸν ὀλόκερον, τότε μὲθ' ἑαυτὸν θὰ νοιώσετε μέσος σας πρὸς τὰ βάθια τὴν ἀγάπην τοῦ χωριοῦ σας. Γιατὶ θὰ διῆτε πῶς δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρῃ χωρισμέν' ἡ πατρίδα σας, πῶς εἶναι καὶ αὐτὴ σφιχτοδεμένη μὲ τὰλλα τετράδια γύρω ὅτ' ὀδυνητὸν τοῦ κόσμου πῶς εἶναι κατὰ δυσκολοξέχωριστο ἀπὸ τὰ ὅλα. Ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ χωριοῦ ποὺ δὲν ξέρει καὶ δὲ βλέπει ὀρίζοντες, ποὺ δὲν ξεχωρίζει τίποτε μακριά, εἶναι ἀσύγκριτα σπουδαιότερη καὶ καρπερώτερη ἢ ἀγάπην ποὺ τὴν πατρίδα δὲν τὴν ἀποχωρίζει ἀπὸ τὸ πᾶν. Εἶναι ἡ ἀγάπην ποὺ ἀγαπᾷ ὅχι ἀπὸ τὰ χαμηλά τὰ παρὰθυρία, εἶναι ἡ ἀγάπην ἀπὸ τὰ